

CISAŘOVNA ALŽBĚTA.

Roman od Viléma Borsole

Gardista promnul si oči a znova se roztáhl.

"Jsem na hřbitově..." vzdychl si. "To opravdu je místo, kde do hle mrtvých jistě nepříjde světlo. Ten toulá jen po hřbitově živých."

"Pravda ditele..." vzdychla si královna Alžběta. "Pohlížej, co to!"

Plameny z královského paláce bylo chvillemi i odtud vidět, když silnější vánky se zvedl a vál plápolající ohněv jazyky do výše.

Stěpán Hajduk smutně pohlížel na tyto hrůzné, rudé plameny. A pak pohlédl do tmavých modrých očí královny.

S hlubokým povzdechem položil sladké blbě své na hrob travou porostlý.

"Tam ne, musíme ji ještě dále dopravit," pravila královna náhle. "Na místo ještě bezpečnější."

A mlčky, rychlými kroky ubírala se opět dále.

Hajduk křácel za ní. Královna Marie stála před nízkým, chatrným domečkem.

Koruny stromů hustě halily tento domek, který měl pouze jedny dveře a jedno okno.

Byla to umrlčí komora hřbitovní.

"Zde teprve jest pravá hle mrtvých, pane Hajduku," vzdychla si smutně královna. "Sem vejdemne jen my, kdo jsme všechno ztratili..."

Stěpán Hajduk se zachvěl a vešel s Lukrecií za královnou do umrlčí komory.

KAPITOLA 47.

Nevěsta vstává z mrtvých. Umrlčí komora jest skvostným úkrytem tjem uprchlíkům.

Ale jen potud, pokud se v ní nerozhlednou.

Pokud měsíc nevyjde z mráčen a jediným okénkem do domu nehledí.

"Bojím se, jsem se tolik v této sni hrůzy!... Oh, jenom odtud, odtud, kamkoli, co nejdříve, neb toto místo jest horší než hrob za živa," chvěla se královna.

"Račtež se upokojiti, veličenstvo," šepal Hajduk královně. "Někdo slídí u okna... Teď se právě mihnul kolem... Tíse... neprozradíme se, sice jsme všichni ztraceni!"

Uložil ztrnulé tělo Lukrecie na dřevěnou lavici, pod hlavu podložil jí svůj pardalový kožíšek a po špičkách přilžil se ku dveřím.

Gardista dobře tušil. Onen "někdo" stál již u dveří umrlčí komory a z venčí opatrně nakukoval klíčovým otvorem dovnitř.

"Dobře jsem viděl... Opravdu sem se utekli..." bručel si uspokojeně. "Ale teď konečně jsou v mých rukou. Ah, jaká to bude podivná, až za chvíli zapálím jim tuto chatu nad hlavami!"

Tajemná postava odešla si s flemou, na němž měla řávy připsanou, přivázala ho na kliku u dveří a snažila se klíči svázati k háku u pažení zaraženému.

Stěpán Hajduk spozoroval úmysl zlovolníků a rychle dvěma otevřel.

Záhadný cizinec stanul jakoby zkamenělý a hrůzou takřka bez sebe před gardistou.

Hajduk uchopil ho za límec a zahřměl mu do uší:

"Ha, zase onen ničemný garibaldi! Ale teď mě pomstě neujdeš! Umřeš, bidniče!"

"Milost, milostdenství!" úpěl zoufale garibaldi a všecok se chvěje, klesl před gardistou na kolena.

"Milost jest u Boha, bidniče!" zvolal Stěpán Hajduk. "Podruhé jsi úkladně, zbabělým způsobem podnikl útok na život slechetných žen, ale teď zemřeš, nečím ti milost!"

"Smiluj se, slechetný hrđino! Pozoruj z tvé řeči, že nejsi Vlach. Já také ne... jsem Maďarem..."

"Lžeš, žákovičku!" obřel se na něho gardista a srazil ho úderem k zemi.

"Ale i kdyby byl Maďarem, přec tě zabiju! Takový podlý ničema nezaslouhuje nikde milosti!"

"Prosím tě pro všechny svaté boží, smiluj se, ustráž se nade mnou, prosím tě, slechetný hrđino!... jsem v tvých rukou, mážeš me zabít, vím to dobře, ale dříve mne vyslechni..."

"Mluv, ale krátce! Tvá černá duše musí rychle se svéta!" pravil Hajduk hrůb.

"Jsem Maďarem... Ale před mnohými léty, ještě za dětských let, byl jsem nucen utéci z domova hanbou... Setkál-li se doma se Stěpanem Hajdukem, ptej se ho, kdo byl debrecinským svato krádcem, jež on vypudil z vlasti do křeho světa."

Gardista se zachvěl a pohlížel na garibaldiho.

"Ožen svato krádcem jsem já, slechetný hrđino," pokračoval garibaldi.

baldisty, sklopiv oči. "Ha, ha, zoufalství vyhnaly mne do světa a já bloudil s bronzným utrapim a bolem po cizích zemích, mezi setoá mými stroy. Stokrát ubal jsem se v jicen smrti, ale vždy mne jedna touha zadržela. Myšlenka, abych se mu pomstil, než umru."

"Kam jsi se chtěl pomstiti, bidný čerže?" obřel se na něho gardista.

"Jemu, jenž mne zničil, který zavilil mé tělo... Jemu, jenž mne vyhnal do světa... Stěpánovi Hajdukovi z Pačeru."

Stěpán Hajduk hněvivě sáhl po šavli, aby hlavu bidničovu rozsekil.

"Byl jsem tomu již blíže," pokračoval garibaldi, "že bych byl svou touhu po pomstě ukojil. Ale osud chtěl jinak. Byl jsem nucen zouva prchati, znova utkati a zase jsem vrátil se sem, k Neapoli. Zde setkal jsem se poprvé za svého života s prstem božím."

"Pán Báh stará se o takové darebáky," — vyrušil ho gardista s opovržením.

"Byl to přece jen prst boží, hrđino, neboť jediým pokynutím změnila se moje duše. Bloumal jsem ulicemi neapolskými, když na jednom rohu natáhla ke mně mladá, v hadry zahalená žena prosebnou ruku. Na druhé ruce měla malé nemluvně, které plakalo a hladovělo na mne malou bezbuzbou hubičku otvíralo. Slitoval jsem se nad ubožáky a dal jsem matce všechny peníze, jež mně zbyly z platu Meternichova. Sotva jsem odešel několik kroků, žebračka i s malým dítětem křičíc běžela za mnou a vrhla se mně k nohám.

"Víš, dobrý hrđino, kdo byla ona žebračka a ono tvořící děcko?"

"Ne. Co je mně po tom!"

"Ta žebračka byla mou manželkou a ono dítě mým jediným synem!" vzdychl si garibaldi a se slzami v očích. "Královna dala je vyhoditi z královského paláce, když ještě má žena nosila dítě pod srdcem... Rázem zapomeno na svou starou nenávisť, má touha po pomstě se obrátila... Nemohl jsem více žízni po krvi Stěpána Hajduka, ale po královně Marii. Oh, že osud dnes již podobně tvé ženě."

"A přece to učinila, protože ji nevěřila, že je provdána a že dítě jeji jest mé," pokračoval garibaldi, náhle vyskočiv. "Nadarmo se moje žena zapřísahala, musila v nejtěžší době opustiti královský brad, kde u přibuzných byla ubytována, pokud se nevrátím."

"Lžeš, Gabrieli Doery, tys nebyl nikdy ženat! I v Budně jsi se právě potuloval se svou milenkou!" zvolal hněvivě Stěpán Hajduk.

Garibaldi, slyšev své jméno, na smrt se polekal a vybulil oči na důstojníka tělesní stráže.

"Znáš i mé jméno... Odkud mne znáš?... zašeptal pln hrůzy.

"Jsem Stěpán Hajduk, o jehož bezživosti jsi se tolikrát pokoušel, bidniče!" vytasil gardista rozhořčeně šavli.

Gabriel Doery hrůzou padl znova na kolena.

"Stěpáne Hajduku z Pačeru, smiluj se nade mnou! Pomysli na mé nevinné dítě, které bych rád ještě jednou uviděl, než bys mne zabil..." kotal se slzami v očích. "Pak mne zbav třebaš toho bidného života..."

"Pohlížej, tě peklo!... Krví člověka tak bidného neposkvřim svou zbraň! Táhní a arť te více nespasím!" zvolal gardista s odzorem a hněvivě zadržel šavli opět do pochvy.

A obrátil se klidně zády ke garibaldiho, chtěje se vrátiti do umrlčí komory.

"Počkej, Stěpáne Hajduku, ještě slovíčko..." zvolal Gabriel Doery za ním prosebně.

"Co chceš ještě?" pravil nevrle gardista.

"Opovrhuj mnu, Stěpáne Hajduku, vidím, že mne nepovažuješ za hodoa ani své zbraně. Dobře tak! Jsi v právu, myslíš-li na mou minulost. Ale kdybyš věděl, čím jsem se stal, co teď jsem, tu bys na mne pohlížel jinými očima..." Kdybyš mně věděl, že před chvílí jsem poprvé za svého života mluvil pravdu!" vzdychl si Maďar.

Gardista lhostejně pokrčil rameny.

"Jdi za svým osudem, darebáku!"

"Ne, pokud ti něco nepovím!"

Pokud ti nedokážu, že místo potny cítím k tobě v srdci vděčnost."

"Netikaj mně ničeho a věď své, si jen ponech! Nejsm na tvá slova zvědav."

"Opravdu ne? Anina Julii Sarkadyovou, na teou nevěsto?"

"Ha, lože, jak se můžeš opovážiti pronést jméno onoho anděla!" zvolal Stěpán Hajduk zářipně.

Gabriel Doery poněkud ustoupil a hlasem silnějším pravil dále: "Vyhledej Citta, španělskou ta nečníci! Ta ti poví, kde je tvá nevěsta!"

Maďarský garibaldiista kvapně se otočil a zmizel rychle jako blek v hustém křoví hřbitovním.

Gardista dlouho ho hledal a rozčilěn po něm pátral. Vola hlasiť jeho jméno, sliboval mu vše možné.

Ale nadarmo! Doery zmizel, jakoby se byl do některého hrobu propadl. Stopy po něm nebylo.

KAPITOLA 48.

Italská rúže. Tmavou noc hřbitovní osvětili jas pochodni na všech stranách.

Lidé a pochodněmi v rukou bo jácné a obezlele propřítali se křovinami a chvějícím se hlasem volali do tiché noci:

"Veličenstvo... Královno Marii... Lukrecii..."

V umrlčí komoře snesl se se rtů královniných radostný výkřik.

"Ach!... Opravdu!... Jsou to naši lidé!... Hledají nás!"

Stěpán Hajduk vyběhl z místa hrůzy a zvučným hlasem vykřikl na lidi s pochodněmi:

"Sem pojďte! Jste všichni zde! Několik vojáků osobní stráže královské, kteří nepřišli před garibaldiisty z města, spěchali plni radosti k umrlčí komoře.

Obláslí několika slovy, že se jim podařilo uprchnouti z hofčeho zámku a utéci sem, aby královnu zde hledali.

Tuší, že vznešená paní zde bloudí, neboť slyšovali, že zámek jest podzemní chodbou spojen se hřbitovem.

"Slyšovali-li jste vy o tom, budou to již i garibaldiisté věděti, přerušil je Stěpán Hajduk. "Bude dobře, když si pospíšme, sice nás tu ještě zastihnou!"

Osobní stráž rychle vzala královnu do svého stědu. Bezvládné tělo kněžny Lukrecie položili na spuchelí nositka a pochodně v trávě udušili.

Pak teprve všichni stanuli a rozpačité na sebe se ohlíželi.

"Kam teď?" šeptali s úzkostlivým výrazem.

"V přistavu kotvily mě dvě fregaty," pravila královna. "Na jedné odjel již král, druhá však tam posud bude. Všichni se na ni vejdem. Pojďme!"

Malá společnost tíse a mlčky ubírala se k dolejšímu přistavu.

Královna Marie s Lukrecií obdržely na fregatě rozšlou, s královským přepychem zafixenou kajutu.

"Pojďte také k nám," uchopila královna Stěpána Hajduka na paublé stojícího za rukou. "Byli-li jsme spolu v tisícetém nebezpečí, zůstaňme spolu i nadále."

Gardista s hlubokou poklonou děkoval za významnou tuto milost. Ostatní gardisté švýcarskí závičtivě za ním pohlíželi.

Loď plnou parou vyplula z přistavu.

"Posaďme se sem, k drabě nemocné," ukázala královna Hajdukovi kleslo u lůžka kněžny Lukrecie. "Hleďte, jaké to děve, jaké vznešené stvoření! I tak na smrt bludě věru i bohyně krásy. Venue, musé záviděti!"

"Opravdu, kněžna je čarovně sládná..." kotal zmateně Stěpán Hajduk.

Ah, viděl i cítil to gardista velmi dobře!

Ani pozornosti královně Marie nešel náhly zmatek jinochv.

Tajný úsměv pohrával jí po úlechitých rtech. V plavé hlavice její vřily již milé myšlenky, snivé plány.

"A jak asi dovede tato dívka milovati!" vzdychla si po malé chvilí.

"Pohlíďte na ty tmavé, černé vlasy, na ohněvé oči, zářící i spod zavřených očí... A ta malá ústa, jež i v mdlobách zůstávají stále rudá, jako rozpuklá višně! Oh, jak tě žár, jak tě vášeň! Jak šťastným bude muž, do něhož se tato dívka jednou zamiluje!"

Královna pohlédla kradmo na Hajduka.

Malý muž pak netroufal si podívat se na omdlenou spanilou dámu. Zardával se jen, jen cosi zakoktá, slyše Lukrecii vychvalovati.

"Znáš jí až do hlubin srdce," pokračovala královna. "Lukrecie jest mou nejlepší přítelkyni, přede mnou nikdy neměla žádných tajností... Mluvíví jsem spolu často a mnoho o této otázce a jsem přesvědčena, že kněžna Lukrecie Tivoliova, nejmilější neteř Hmského papeže, dědička mnohých set milionů lir, bude poslušna pouze hlasu svého srdce, až to se v ní ozve. A nebude se ohlížeti po tom, je-li ten, pro něhož srdce její

zabohlo, knížetem, vévodou či jiným. Bude ho milovati, bude ho následovati, bude lenou toho, kdo bude milovati..."

Stěpán Hajduk dávno poznal utajený smysl slov královniných. Ale přes to nepromluvil ani slova. Jen pozvedl žrak svůj na královnu.

A v tomto pohledu bylo tolik snubí, tolik tepla, tolik nádeje, že ani vyznění lásky nebylo by mohlo více obsahovati.

Královně Marii aspoň se tak zdálo.

"Jsem o tom přesvědčena, pane Hajduku," obrátila se k jinochv významným pohledem. "Ba vím ještě více. Víím i to, že vtelé srdce jež se již zachvělo, že tyto malé rty se sna již septaly jméno šťastného vyvolávají."

Gardovy důstojník se rděl a mlčel.

Královna divala se dlouho a pátravě na zmateného mladíka. Pak náhle povstala a řekla:

"Stěpáne Hajduku, srdce kněžny Lukrecie Tivoliovy jest ve rozbití, nebezpečí dívka z celé Italie vás miluje."

"Veličenstvo... já... já..." kotal gardovy důstojník v hrůzném zmatku. "Prostý nadporučík tělesní stráže — a kněžna!"

"Ano, důstojník tělesní stráže a kněžna," usmála se královna mlčivě. "Zdá se vám to snad romantickým? Oh, láska činí romány ještě smělejší!"

"Ale vždyť mne sotva spatřila, ani se mnou nemluvila..." omlouval se Stěpán Hajduk v hrůzném zmatku, jakoby se měl opravdoviti z těžkého obvinění.

"Že vás sotva spatřila? Když jste mně přinesl list mě sestry a v hrđinném nadšení vytrhl jste prapour nás z rukou vrchního hofmistra, což jste neviděl onen zářící pohled, který kněžna na vás vřhla! A když v hrůzném boji jste si sterou smrti razil k nám cestu, neviděl jste, jak panenské líce její zářilo? A když nedbaje nebezpečí hnul jste se za tím, kdo poranil nejkrásnější ženskú čelo, nepozoroval jste onen čarovný úsměv, oči rozkoší opojené? Anebo, když obhlédla se za mstyžádostivým gardistou, úzkostlivě, roztoženě, se srdcem tlukoucím — zda se ještě vřítate? A viděl jste její tvář blažen ozářenou, když s koně klesla ve vaše objetí?"

"Nikoli... neviděl..."

"Stěpáne Hajduku, vy nejste upřímný. Vaše oči, vaše líce mluví jinak, než vaše ústa. Viděl jste všechno, víte všechno a jste také — nejtěšnější muž na světě. To vám pravím já, královna Marie!"

"Nejtěšnější člověk na světě..." vzdychl si bezděky i mladý muž, když královna umikla a zakryl si obličej obema rukama.

"Což se neradujete z tohoto největšího štěstí na světě, Stěpáne Hajduku?" zvolala královna překvapeně. "Vědomí, že nejsličnější rúže z celé Italie pro vás vykvetla, že rozvíla, aby vás oblažila, — vás zarmucuje? A rmoutíte se nad tím, že kněžna Lukrecie Tivoliova vás miluje a chce býtí vaší?"

"Vše jest jenom sen... oslňující sen..." mluvil jinoch jakoby se sna a jen sám k sobě.

"Jest to skutečnost, pane nadporučíku, věténá skutečnost!" dořadala mu královna odvážly. — "Nechcete-li však mým slovům věřiti..."

"Veličenstvo... kterak může vaše veličenstvo o mně tak smýšletí..." zachvěl se Stěpán Hajduk.

"Uvěřte dojísta jejím slovům," pokračovala královna. "Víte-liž, že v té chvíli, když jste s nočním zákeřníkem zápasil, vzpamatovala se na okamžik naše drabá nemocná a napolo ze sna, napolo v bdněni na vás nejdříve si vzpomněla? Byla jsem u ní, a ona hledala váš, hledala jsem jí čelo, a ona blázněně šepkala vaše jméno; mluvíva jsem k ní a Lukrecie objímala v šťastném úsměvu objímala vás..."

"Můj milovaný hrđino... mé jedině blaho... můj zbožňovaný ochránče!" zašeptala a zase upadla v mdloby..."

"A byl to také jenom sen..." chvěl se Stěpán Hajduk rozkoší.

Královně aspoň se tak zdálo.

A Stěpán Hajduk ještě čtěl, že mu na čele nabíhají všechny žily a v prsou že bouří a víř mu v strašném viru diví nepřátelé — lidské vášně.

Démon citžádosti se strážným andělem mužně čti.

Obraz rozkošné rúže italské s tvář prostě hortobádské květině.

Kněžna Lukrecie Tivoliova — s Julii Sarkadyovou.

Která z nich zvířtež?... Fregata ujížděla, letěla po hlučících vlnách nekonečného moře dále...

KAPITOLA 49.

V pokoji důstojníka tělesní stráže. Obyvatelé vídeňského hradu s bledými tvářemi mlčky pecházeli po stadených chodbách.

Pozlacené kliky na velikých křídlových dveřích stále rachotily. Arcoňfázata a arcoňfázaty kvapně pecházeli z komnaty do komnaty.

Bezděky jsou v obezpečí... Konec šlávku Holštýna... Neapolský dvůr prchá... Pruské

vojsko táhne k moravským hranicím!... Nepochopili posud jednu novinu a již jsou tu spět správy novějši.

Smutným, velmi smutným místem jest teď cisářský palác!... A pak přicházejí smutné doklady smutných zpráv.

Na břehu řitého Donaje zakotvila loď. Z té vynájeji na smrt nemocného krále neapolského Františka II., kladou ho na nosítka a odnášejí. Odaňejí ho do hradu. Lice jeho, bolesti zklivené, jest na smrt bledé.

A za první lodí přijíždí druhá. Z té vystupuje a do křehkého kočáru vesedá Marie Witteňshauská, neapolská královna. Jede tryskem. I její tvář jest bledá, plná žalu, i ona jede do hradu.

A zase jiný kočár letí k cisářské mu hradu. Lice toho, jenž v něm sedí, jest rovněž tak smutné a bledé. Zdá se, že i on jest těžce nemocen. Jest to Stěpán Hajduk, gardovy důstojník jejího veličenstva cisářovny Alžběty.

Život, úsměv, jas zářil teprve z tětého kočáru ku hradu. Sedl v něm kněžna Lukrecie Tivoliova, čarovně krásná Vlachka. Jest tak šťastná, tak se usmívá, jakoby smutná slova královně Marie ani jí se netýkala.

Dívka tuto miluje, miluje prvniím vzátem planoucí, sladké první lásky, v blahé předtuše... Na dlouhé mořské cestě úplně se uzdravila ze svého poranění. Jen bledě rúžová dlouhá jizva svědčí o tom, že alabastrové čelo její bylo asi v těch místech hluboce raněno...

Ale i tato jizva sluší hezky této rúži italské...

Uplývalo více dní od příchodu jejich do cisářského hradu.

Nepřihodilo se nic zvláštního. Jenom mladý důstojník gardovy stále ví a více bledé. Ale komu by to bylo nápadno v té době bouřlivé!

Stěpán Hajduk stal se nadporučíkem tělesní stráže: tato hodnota vyrovná se generálu u řádového vojska. A s tím arť jest spokojen! Kdo by se, víc o něho staral? Proč jest bledý, proč den ze dne jest smutnější — kdož by se ho po tom tážal, kdož by po tom pátral!

A přece — jak se někdo po tom táže, jak po tom pátrá!... Jak se zachvěvá to srdčko, jak je bolí, že Hajduk den po dni jest vážnějši.

Byla to kněžna Lukrecie. Ji zajímá více, než neapolský trón, než váška hlesvick-holštýnská, než pruské tažení a všechny jiné noviny prosté otázky:

"Proč Stěpán Hajduk truchlí? Skoro každé dvě hodiny přicháží ku své věrné přítelkyni, k Marii neapolské.

"Dobrá Marie, pověz mně, co asi schází našemu ochránci Ži-voši?"

Jména jeho nevyslovila by ani za celý svět!

Královna Marie vždy se zadívala s vřidným úsměvem na spanilou dívku.

"Ano, to musíš ty lépe věděti, má zlatá Lukrecie."

"Eh, ty se člověku vždy jen vysmíváš..." durdila se italská rúže s hlubokým ruměncem, v rozkošném zmatku.

Posléze se mladá dívka rozhodla k velikému činu. K smělému, nesmírně velikému.

"Dobře!" dupla si drobnou nožkou na perský koberec. "Nechceš-li mně to říci ty, nechceš-li mně to nikdo říci, tu poví mně to..."

"Kdo!" usmála se na ni královna.

"On..." sklopila kněžna oči, všechna zmatena a s rozpaleným lícem odkvapila do své komnaty. Zde pak přemýšlela dále.

"On... on! Ano, ale on mně to nepoví!" vzdychla si rozilostně. "Vždyť celý den ho sotva spatřím, a i tu pospíchá, ukrývá se předem mnou, jakoby se mne bál... chce se mně vyhbati..."

Přítomno pomyšlení musila se malá kněžna dáti již do pláče.

Bylo by věru hrůzné i pouhé pomyšlení, kdyby jí nenáviděl, kdyby se jí vyhbál, kdyby opravdu před ní prchal!...

"A přece to musím zvěděti, stůj co stůj!" vzřičila spanilou hlavíku svou v náhlém rozhodnutí. "Děj se co děj! Pádu k němu, optám se ho přímou... Nesnesu déle tohoto stavu!... Dai někdo líkrate v hanc svůj život pro mne, opatroval mne ve dne v noci, když jsem byla nemocná... a teď když on stáně; — neboť musí býti nemocen, musí se velice rmoutiti — teď abych já ani nevěděla, abych se ani neotázala, co mu schází, co rmoutí jej? Slechetné srdce? Jaká okřivá nevděčnost! by to byla!"

Kněžna Lukrecie Tivoliova a umíněnou tvrdostí mladých dívek si umínila, že "velikému tomu tajemství" přijde na stopu.

Urovnala si rychle husté, černé, vlnivé vlasy, pnehodila si přes čelo krajkový lehký šáteček a seběhla do přiležního paláce.

Srdce počalo jí prudce bít.

Pokračování: bud.